

Т.В. Азарова

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА ЗАСАДАХ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ

У статті сформовано визначення поняття «управління економічною безпекою підприємства» та визначено осовні структурні елементи даного процесу. Запропоновано підхід до управління економічною безпекою будівельного підприємства на основі застосування вартісно-орієнтованого управління. Як результат розроблено схема з описом основних блоків процесу управління економічною безпекою підприємства.

Ключові слова: безпека підприємства, економічна безпека, будівельна галузь, управління, вартість підприємства.

Постановка проблеми

В умовах системної перебудови економіки України необхідним є створення адекватних механізмів управління економічною безпекою підприємства, які б стимулювали підвищення результативності його діяльності та сприяли зростанню вартості бізнесу, удосконалення методичних підходів і інструментарію оцінки, прогнозування й планування економічної безпеки.

Теорія управління економічною безпекою підприємства набуває все більшу значимість не тільки для науковців як проблематика дослідження, але й для практичної господарської діяльності підприємств. Стрімкий розвиток світової економіки та постійна зміна стандартів ринкової економіки, дуже нестабільна та мінлива політична ситуація держави та світу вцілому, поява нових видів ризиків та загроз і т. інше вимагає від підприємства створення окремого напрямку в діяльності, спрямованого на управління економічною безпекою. Поміж великої кількості досліджень питань економічної безпеки, досі не знайдено єдиної узгодженої думки відносно визначення терміну управління економічною безпекою підприємства. Тому досі залишається актуальним пошук та вдосконалення теоретичних засад процесу управління економічною безпекою на рівні підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Складні умови в яких працюють будівельні підприємства, що характеризуються наявністю не завжди добросовісною конкуренцією, обмеженістю ресурсів, нерозвиненістю кооперації, постійною мінливістю податкових умов діяльності вимагають від нього забезпечення економічної безпеки

функціонування шляхом створення моделей управління економічною безпекою, які б дозволяли враховувати та адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні зміни і загрози.

Різноманітність підходів до вирішення проблеми управління економічною безпекою підприємства нерозривно пов'язане з визначенням рівня економічної безпеки та прогнозуванням його величини у майбутньому, що розкривається у великій кількості напрямків досліджень з окресленої проблематики вітчизняних і зарубіжних вчених.

Науковці розглядають сутність управління економічною безпекою за різними напрямками, висуваючи різні теорії та підходи. Так, наприклад, серед дослідників питання економічної безпеки підприємства, широкого розгляду зазнали поняття «система управління економічною безпекою» (Повелиця Є. В. [1], Чаговець Л. О. [2], Поляков П. А. [3], Степанов Д. С. [4]), «управління економічною безпекою» (Русіна Ю. О. [5], Колісниченко П. Т. [6], Караїм М. М. [7]), «механізм управління економічною безпекою» (Орлик О. В. [8], Науменко Є. Ю. [9], Малик О. В. [10], Салоїд С. В. [11]).

Проблематикою економічної безпеки будівельних підприємств займались Воронков О. О. [12], Пушкар Т. А. [13], Андрієнко В. М. [14], Чередниченко А. О. [15].

Дослідження проблем «управління економічною безпекою підприємства» не можуть бути вичерпними, наразі на сьогодні відсутні розробки адекватних моделей управління економічною безпекою на підприємствах будівельної галузі, що й обумовлює потребу у проведенні даного наукового дослідження.

Формулювання мети статті (постановка завдання)

Метою статті є визначення сутності процесу управління економічною безпекою підприємства та розробка методики управління економічною безпекою діяльності підприємства для ранньої діагностики й оперативного запобігання розвитку кризових ситуацій на засадах вартісно-орієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу

Сама категорія «управління» так як і похідна категорії «управління економічною безпекою» не мають єдиного визначення. Поняття «управління» має декілька значень, трактувань та поглядів залежно від контексту вживання та суб'єктивізму змісту, який вкладає користувач.

Зміст слова «управління» згідно за тлумачним словником походить від слова «управляти», яке в свою чергу значить - спрямовувати діяльність, роботу кого-, чого-небудь; бути на чолі когось, чогось; керувати; спрямовувати хід якогось процесу, впливати на розвиток, стан чого-небудь. [16]

Серед запропонованих в науковій літературі визначень можна виділити думку М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури, які визначають управління як процес планування, організації, мотивації і контролю, необхідний для того, щоб сформулювати і досягти цілей організації [17], на думку В. Афанасьєва, управління розглядається як усвідомлена діяльність людини, яка переслідує свої цілі шляхом вироблення рішення, з організацією, спрямованою на втілення рішення у життя, з регулюванням системи відповідно до заданої мети, з підбиттям підсумків діяльності, з систематичним отриманням, переробкою та використанням інформації [18]. Також варто уваги запропоноване визначення О.І. Мармиза в якому управлінням розуміється як діяльність, спрямована на вироблення рішень, організацію, контроль, регулювання об'єкта управління відповідно до заданої мети, аналіз і підбиття підсумків на основі дострокової інформації [19].

Проте, за основу нами взято визначення поняття «управління», яке наводить В.К. Колпаков: «У найбільш узагальненому вигляді управління — це діяльність суб'єкта, що дістає вияв у цілеспрямованому, організуючому впливі на об'єкт управління, здійснюваному з метою приведення останнього у бажаний для суб'єкта стан». Разом з чим автор виділяє компоненти управлінської системи, до яких належать:

1) суб'єкт управління, тобто джерело керуючого впливу, той, хто управляє, виконує

функції керівництва і впливає на об'єкт з метою переведення його у новий стан;

2) об'єкт управління, тобто те, на що спрямовано керуючий вплив суб'єкта; що функціонує під цим впливом;

3) керуючий вплив, тобто комплекс цілеспрямованих і організуючих команд, заходів, прийомів, методів, за допомогою яких здійснюється вплив на об'єкт і досягаються реальні зміни у ньому;

4) зворотні зв'язки, тобто інформація для суб'єкта про результативність керуючого впливу та зміни в об'єкті [20, с.9].

Серед запропонованих науковцями визначень поняття «управління економічною безпекою підприємства» найпоширенішою є думка запропонована Є. Олейніковим [21] та доповнена С. Покропивним: «Управління економічною безпекою підприємства – це не тільки управління з використанням корпоративних ресурсів, а й підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного та соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам)» [22, с. 36]. Фоміна М.В. [23, с. 11], Ілляшенко С.Н. [24, с. 12], Кузенко Т.Б. [25, с. 12], Грунін О.А. [26, с. 26] у своїх роботах підтримують вищенаведену думку та пропонують свої модифікації визначення. Існують і інші думки щодо сутності управління економічною безпекою підприємства, так Шликов В.В., Іванов А.Р. [27, с. 45] розуміють під цим поняттям управління щодо захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних погроз. Ряд науковців у своїх визначеннях управління економічної безпеки розглядають як захищеність, спроможність, розвиток, сукупність чинників, здатність та інше.

За результатами проведеного аналізу, вважаємо доцільним запропонувати визначення поняття «управління економічною безпекою підприємства» - це діяльність суб'єкта з організації ефективного використання ресурсів, зростання вартості підприємства з метою задоволення інтересів власників, інвесторів, суспільства та захисту від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Проаналізувавши представлені у науковій літературі роботи присвячені дослідженню різних аспектів управління економічної безпеки, в тому числі теорії побудови механізму, системи та концепції, виділені складові елементи процесу управління економічною безпекою підприємства, до яких відносимо: специфіка галузі, мета, цілі, завдання, функції, принципи, об'єкти, суб'єкти,

функціональні складники, загрози, методика оцінювання, заходи з управління, контроль.

Запропонований нами підхід до управління економічною безпекою підприємства спирається та об'єднує концепцію менеджменту на основі очікувань (ЕБМ) [28] та концепцію вартісно-орієнтованого управління (VBM) [29], що являє собою систему взаємопов'язаних способів визначення та управління вартістю підприємства та призначена для виявлення та співставлення очікуваних (обґрунтованих прогнозованих) показників та факторів вартості з фактично досягнутими, що забезпечує послідовне управління економічною безпекою підприємства на засадах ринкової економіки.

Функції управління економічною безпекою будівельного підприємства охоплюють: мотивацію, яка проявляється через мету управління економічною безпекою спрямовану на зростання вартості для задоволення потреб суспільства, очікувань власників та інвесторів; аналізу, що спрямований на виявлення зовнішніх та внутрішніх загроз економічній безпеці підприємства; формування складових економічної безпеки та індикаторів, що їх характеризують; організацію, яка забезпечується шляхом створення, або вдосконалення виробничої та організаційної структури управління підприємства; планування, яка спрямована на формування реальних планів та комплексу адекватних організаційно-технічних заходів, спрямованих на підвищення рівня економічної безпеки; контролю шляхом постійного моніторингу тенденції зміни показників в процесі діяльності підприємства; регулювання, яке забезпечує своєчасний вплив та усунення негативних тенденцій і загроз економічній безпеці підприємства.

Суб'єктами забезпечення управління економічною безпекою будівельного підприємства може бути служба (органи управління), структурний підрозділ економічної безпеки у складі підприємства в залежності від встановлених функцій, спрямованих на досягнення мети управління економічною безпекою з урахуванням специфіки діяльності будівельних підприємств (технології, технічного та організаційного рівня виробництва та праці) та розміру. В залежності від фінансових можливостей підприємства функції управління економічною безпекою можуть бути покладені на осіб, що приймають управлінські рішення.

До об'єктів управління економічною безпекою на підприємстві відносяться працівники, які на підставі виконання відповідних встановлених функцій та затверджених методик визначення

факторів та індикаторів економічної безпеки формують та аналізують інформацію та разом з іншими підрозділами підприємства розробляють та корегують комплексні плани на підставі організаційних, технічних, технологічних та економічних заходів, що забезпечують зростання вартості підприємства.

Запропонований вартісно-орієнтований підхід до управління економічною безпекою підприємства, як складової економічної системи, надає можливості всебічно дослідити тенденції зміни вартості підприємства, базується на комплексному системному підході, який передбачає виявлення і структурування взаємозв'язків та взаємодії між інтегральним показником економічної безпеки (ESI), складовими економічної безпеки (факторами вартості) та індикаторами конкретного підприємства з метою вирішення завдань управління економічною безпекою.

Для формування та розрахунку інтегрального показника економічної безпеки підприємства послугували основою складові формули обчислення показника економічно доданої вартості (EVA) [30;31]. Кожна складова формули вартісного управління розкладена на ключові фактори вартості, які послугують базою встановлення взаємозв'язків між процесами управління рівнем економічної безпеки та вартістю підприємства.

Суть управління економічною безпекою підприємства полягає в визначенні інтегрального показника економічної безпеки його складових та індикаторів, що характеризують складові економічної безпеки конкретного підприємства, виявленні взаємозв'язків в системі показників, плануванні на основі прогнозування тенденцій їх зміни, моніторингу та регулюванні шляхом корегування прогнозних або бажаних планових показників на основі розробки заходів для їх виконання.

Для здійснення процесу управління економічною безпекою підприємства складено схему (рис.1), яка містить опис основних дій та операцій, що виконуються для досягнення поставленого результату. Схема управління складається з п'яти основних блоків.

Першочерговим завданням є аналіз економічної діяльності та діагностика рівня економічної безпеки підприємства. Даний блок схеми управління економічною безпекою підприємства складається з процедури аналізу зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці; процесу виявлення факторів, що впливають на рівень економічної безпеки; процесу формування системи показників, що характеризують складові моделі управління економічною безпекою.

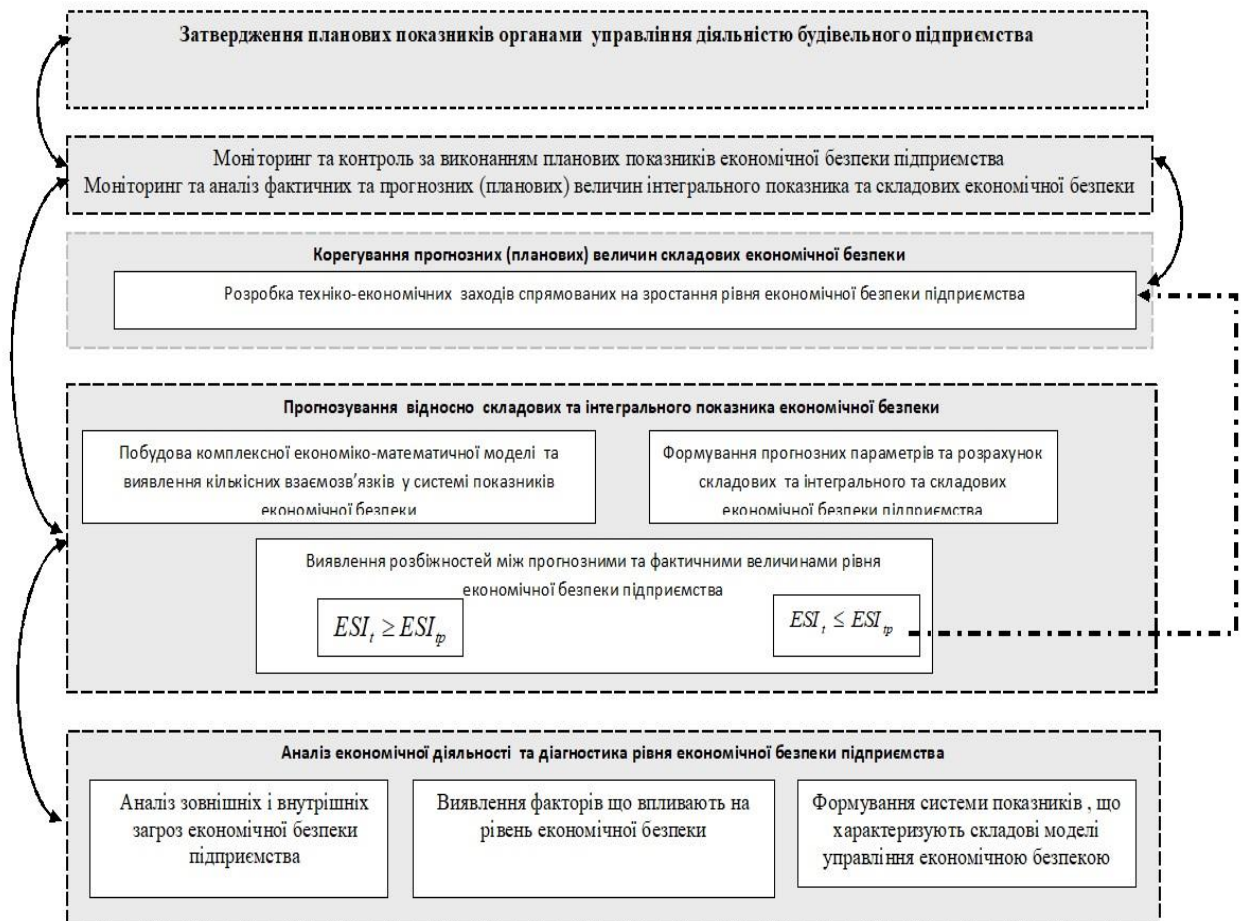

Рис. 1 Схема управління економічною безпекою підприємств

Відповідно до специфіки господарської діяльності підприємства, враховуючи галузеві особливості, форму власності, організаційно-правову форму господарювання та інші особливості діяльності, ретельно досліджується зовнішнє та внутрішнє середовище діяльності, визначаються відповідно загрози економічної безпеки. Також визначаються фактори, що чинять значний вплив на господарську діяльність підприємства та відповідно на рівень економічної безпеки. Відповідно до обраних факторів управління формується набір показників, які є одночасно індикаторами оцінки рівня економічної безпеки підприємства та важелями для управління нею.

Отже, початковий блок схеми формує підґрунтя для подальшого процесу управління економічною безпекою, визначаючи галузеві особливості діяльності підприємства.

Наступний блок включає оцінку економічної безпеки підприємства та прогнозування очікуваних результатів за заданими вимогами. За представленим у дисертаційній роботі методичним підходом оцінка економічної безпеки підприємства здійснюється на основі інтегрального показника ESI . Інтегральний показник формують визначені фактори вартості підприємства, які взаємопов'язані

з індикаторами операційної, інвестиційної та фінансової складових економічної безпеки підприємства. Тобто, спочатку визначаємо вплив індикаторів на фактори вартості за заданими рівняннями, далі розраховуємо інтегральний показник економічної безпеки. На цьому ж рівні прогнозуємо інтегральний показник з врахуванням параметрів бажаних результатів. У випадку рівності або перевищення фактичного показника над плановим продовжуємо процес моніторингу та контролю. У випадку від'ємного відхилення фактичного показника від планового виникає необхідність у розробці техніко-економічних заходів спрямованих на зростання рівня економічної безпеки підприємства. Аналізуються всі рівні розрахункової моделі від індикаторів до інтегрального показника, для виявлення першопричин негативної динаміки та розробки відповідних техніко-економічних заходів.

Наступний блок схеми демонструє процеси моніторингу й аналізу фактичних та прогнозних (планових) величин інтегрального показника та складових економічної безпеки, що є умовою для досягнення бажаного результату у процесі управління економічною безпекою підприємства. В даному блоці окрім контролю розрахункових

параметрів (інтегрального показника, факторів, індикаторів моделі), забезпечується постійний аналіз середовища діяльності підприємства, розширення спектру потенційних загроз, потреб зацікавлених сторін. Що дає змогу вчасно змінювати параметри процесу управління для досягнення бажаного результату.

Завершальним блоком схеми управління економічною безпекою підприємства є затвердження планових показників органами управління діяльністю будівельного підприємства. За результатами проведеного аналізу стану економічної безпеки підприємства за елементами, проводять розроблення стратегії управління, вище керівництво приймає кінцеве рішення та затверджує планові показники. Одночасно з затвердженням планів або очікуваних результатів, вище керівництво формує завдання для всіх підрозділів підприємства.

Висновки

За результатами аналізу наукових робіт за темою дослідження сформоване визначення поняття «управління економічною безпекою підприємства». Процес управління економічною безпекою підприємства запропоновано ґрунтувати на засадах концепції вартісно-орієнтованого управління та концепції менеджменту на основі очікувань. Побудована схема, яка містить опис дій та процедур з управління економічною безпекою підприємства. Основоположним показником за яким пропонується здійснювати оцінку та прогнозувати стан економічної безпеки підприємства є інтегральний показник економічної безпеки ESI. За результатами оцінки та прогнозування розробляються відповідні техніко-економічні заходи для досягнення поставлених цілей та завдань.

Література

1. Повелиця Є. В. Система управління економічною безпекою підприємства / Є. В. Повелиця // Управління розвитком. - 2014. - № 1. - С. 93-95. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_1_40.
2. Чаговець Л. О. Формування системи управління економічною безпекою підприємства / Л. О. Чаговець // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2010. - № 29. - С. 195-198. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2010_29_49
3. Поляков П. А. Структурні елементи системи управління економічною безпекою підприємства / П. А. Поляков // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - Вип. 6. - С. 128-132. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_6_22.
4. Степанов Д. С. Система управління економічною безпекою сільськогосподарського підприємства / Д. С. Степанов // Економічний простір. - 2017. - № 121. - С. 179-187. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2017_121_16. Управління

5. Русіна Ю. О. Удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства / Ю. О. Русіна, К. О. Уланова // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". - 2017. - № 14. - С. 140-143. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_14_30.
6. Колісниченко П. Т. Управління економічною безпекою на малих та середніх підприємствах / П. Т. Колісниченко // Агросвіт. - 2017. - № 14. - С. 22-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2017_14_6.
7. Караїм М. М. Управління економічною безпекою підприємства: методичні засади / М. М. Караїм, Л. Є. Сухимлин // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 11. - С. 110-113. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2015_11_28.
8. Орлик О. В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові / О. В. Орлик // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2015. - Вип. 2. - С. 222-232. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2015_2_27.
9. Науменко Є. Ю. Механізм управління економічною безпекою підприємства в умовах кризи / Є. Ю. Науменко // Молодий вчений. - 2017. - № 6. - С. 462-466. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_6_107.
10. Малик О. В. Концептуальні основи формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства / О. В. Малик // Університетські наукові записки. - 2017. - № 4. - С. 207-218. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2017_4_17.
11. Салоїд С. В. Механізм управління економічною безпекою підприємства: теоретичний аспект / С. В. Салоїд // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". - 2017. - № 14. - С. 250-254. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2017_14_40.
12. Воронков О. О. Концептуальні засади дослідження економічної безпеки будівельних підприємств / О. О. Воронков, К. С. Дяченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 117-124. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2017_4_22.
13. Пушкар Т. А. Особливості економічної безпеки підприємств будівельної галузі / Т. А. Пушкар, К. С. Дяченко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2013. - № 2. - С. 134-139. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/piprp_2013_2_28.
14. Андрієнко В. М. Сучасні підходи до формування системи економічної безпеки вітчизняних будівельних підприємств / В. М. Андрієнко // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. - 2014. - Вип. 37. - С. 119-126. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2014_37_19.
15. Чердніченко А. О. Організаційно-економічний механізм управління інформаційною безпекою будівельних підприємств / А. О. Чердніченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 6(1). - С. 42-45. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_6\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_6(1)_10).
16. Словник української мови: в 11 томах. — Том 10, 1979. — Стр. 469.
17. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. М.: Дело, 1997. — 704 с

18. Афанасьев В.Г. Человек в управлении обществом. – М.: Политиздат, 1977. – 382 с.
19. Мармиза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. – Харків. Видавнича група “Основа”. – 2005. – 176 с.
20. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
21. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность) / Под редакцией Е. А. Олейникова. – М.: Бизнес-школа; Интел-Синтез, 1997. – 288 с.
22. Економіка підприємства: [підручник – 2-ге вид., перероб та доп.] / Під заг. ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
23. Фомина М. В. Проблемы экономично безопасного развития предприятий: теория и практика: [монография] /М. В. Фомина. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2005. – 140 с.
24. Ильяшенко С. Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке /С. Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 3(21) – С. 12-19.
25. Кузенко Т. Б. Планування економічної безпеки підприємства в умовах ринкової економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.01 / Т. Б. Кузенко. – К., 2004. – 18 с.
26. Грунин О. А. Экономическая безопасность организации / О. А. Грунин, С. О. Грунин. – СПб.: Изд-во «Питер», 2002. – 160 с.
27. Иванов А. Р. Экономическая безопасность предприятия / А. Р. Иванов, В. А. Шлыков. – М.: Вириж-центр, 1995. – 265 с.
28. Коупленд Т. Expectations—Based Management: как достичь превосходства в управлении стоимостью компании / Том Коупленд, Аарон Долгофф; пер. с англ. Э. В. Кондуковой. — М.: Эксмо, 2009. — 384 с. — (Качественный менеджмент)
29. Rappoport A. Creating shareholder value; a guide for managers and investors. N. Y.: free Press, 1998. 20 Miller M. H., Franco Modigliani. Dividend Policy, Growth, and the Valuation of Shares. Journal of Business. 1961. Vol. 34, № 4. P. 411—4
30. Stewart G. B. The Quest for Value – The EVA Management Guide. NY.: Harper Business, 1991. 800 p.
31. Stern J., Stewart G., Chew D. The EVA Financial Management System. Journal of Applied Corporate Finance. 1995. № 8. P. 32—46.
5. Rusina Yu. O. Improving the management of financial and economic security of the (2017). *International scientific journal "Internauka"* 14,140-143.
6. Kolisnichenko, P.T., L.E. Sukhimlin. Management of Economic Security at Small and Medium-Sized Enterprises. (2017). *Agrosvit*. 14. 22-27.
7. Karaim M.M. Management of economic security of the enterprise: methodical foundations (2015). *Formation of market relations in Ukraine*. 11, 110-113. Stern J., Stewart G., Chew D. The EVA Financial Management System. Journal of Applied Corporate Finance. 1995. № 8. R. 32-46.
8. Orlik O.V. The mechanism of management of financial and economic security of the enterprise and its main components.(2015). *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2. 222-232.
9. Naumenko E. Yu. The mechanism of management of economic security of the enterprise in a crisis. (2017). *Young scientist*. 6. 462-466.
10. Malik O.V. Conceptual bases of formation of the mechanism of management of financial security of the enterprise. (2017). *University scientific notes*. 4,207-218.
11. Saloid SV Mechanism of management of economic security of the enterprise: theoretical aspect (2017). *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kiev Polytechnic Institute"*, 14, 250-254.
12. Voronkov O.O. Conceptual bases of research of economic safety of construction enterprises (2017). *Bulletin of the Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*, 4, 117-124
13. Pushkar, T.A. Peculiarities of the economic security of enterprises in the construction industry. (2013). *Problems and prospects of entrepreneurship development*, 2, 134-139.
14. Andrienko V.M. Modern approaches to the formation of the economic security system of domestic construction enterprises. (2014). *Academic notes of KROK University. Series: Economics*, 37, 119-126.
15. Cherednichenko A.O. Organizational and economic mechanism of information security management of construction enterprises (2014). *Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic sciences*, 6 (1), 42-45
16. Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes. Volume 10, 1979. Page. 469.
17. Mescon M., Albert M., Hedouri F. Fundamentals of Management. (1997). M.: Delo, 704 p
18. Afanasiev V.G. Man in the management of society. (1977), M.: Politizdat,. 382 p.
19. Marmiz O.I. Management in education: the secrets of successful management. (2005) *The Basics Publishing Group*. 176 p.
20. Kolpakov V.K. Administrative law of Ukraine: a textbook. (2013), K.: Yurinkom Inter, 544 p.
21. Fundamentals of Economic Security (State, Region, Enterprise, Personality). (1997). M.: Business School; Intell-Synthesis, 288 p.
22. Economics of the enterprise: [textbook - 2nd edition, reworking and additional]. Under the head. ed. SF Pokropivny. K.: KNEU, 2000. 528 p.
23. Fomin MV Problems of economically safe enterprise development: theory and practice: [monograph]. *Donetsk: DonDUET*, 140 p.

References

1. Povolitsa E.V.(2014). The system of management of economic security of the enterprise. *Management of development*, 1, 93-95
2. Chagovets L.O. (2010). Formation of the system of management of economic safety of the enterprise. *Bulletin of the economy of transport and industry*, 29, 195-198.
3. Polyakov PA Structural elements of the system of management of economic security of the enterprise (2018). *Problems of systematic approach in the economy*, VIP. 6. P. 128-132.
4. Stepanov D.S. System of management of economic security of agricultural enterprise (2017). *Economic space*, 121, 179-187.

24. Ilyashenko S. N. Components of economic security of the enterprise and approaches to their assessment. (2003) Actual problems of the economy. - 2003. - No. 3 (21) - S. 12-19.

25. Kuzenko T. B. Planuvannya of economic safety in the minds of the market economy: abstract. dis. on the health sciences. Candidate degree ek. Sciences: special. 06/08/01 / T. B. Kuzenko. - K., 2004. -- 18 p.

26. Grunin O. A., S. O. Grunin. Economic security of the organization (2002). St. Petersburg: Publishing House "Peter", 160 p.

27. Ivanov A. R., Shlykov V. A. , Economic security of the enterprise. M.: Virage Center, 1995, 265 p.

28. Copeland T. Expectations — Based Management: How to achieve Excellence in Company Value Management .ans. from English E.V. Kondukova., M. : Eksmo, 2009 . 384 p.

29. Rappoport A. Creating shareholder value; a guide for managers and investors. N. Y. : free Press, 1998.20 Miller M. H., Franco Modigliani. Dividend Policy, Growth, and

theValuation of Shares. Jornal of Business. 1961. Vol. 34, No. 4. P. 411-4

30. Stewart G. B. The Quest for Value - The EVA Management Guide. NY. : Harper Business, 1991.800 p.

31. Stern J., Stewart G., Chew D. The EVA Financial Management System. Journal of Applied Corporate Finance. 1995. No. 8. R. 32–46.

Рецензент: д-р екон. наук проф. Т.В. Момот, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Харків, Україна.

Автор: АЗАРОВА Тетяна Володимирівна, асистент кафедри Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – atv.23117@gmail.com

ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT OF CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES ON PRINCIPLES OF VALUE-BASED APPROACH

T. Azarova

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The purpose of the article is to determine the essence of the process of managing the economic security of the enterprise and developing a methodology for managing the economic security of the enterprise for early diagnosis and prompt prevention of crisis situations on the basis of cost-oriented approach.

The article is devoted to studying the issue of managing the economic security of an enterprise.

Investigations are carried out in the area of governance, in particular the management of economic security of the enterprise. The result is the formation of the self-determination "management of the economic security of the enterprise.

The enterprise economic security management scheme has been developed. For management, a cost-oriented campaign is used. The main criterion is proposed to consider the integral indicator of economic security. The calculation formula is based on the value-added model.

Accordingly, the enterprise is obliged to designate control units. These include: analysis of the environment of the enterprise and the identification of potential threats, the calculation of indicators characterizing the state of the resource components of the economic security of the enterprise. The following steps are the calculation of the integral indicator of economic security of the enterprise. Provided that the calculated customer does not comply with the planned one, technical and economic measures are developed to achieve this goal. The end result of managing the economic security of pedagogy is the adoption of planned indicators and setting goals to achieve the ultimate goal.

Features of the construction industry are taken into account when constructing a scheme for managing the economic security of the enterprise at the initial stage.

The proposed scheme for directing the economic security of the enterprise can be adapted to any industry affiliation of the enterprise.

Keywords: *enterprise security, economic security, construction industry, management, enterprise value.*